

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์

นายอนุชา พลอิน*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ 2) ออกแบบและพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ 3) ทดลองใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ และ 4) ประเมินปรับปรุงแก้ไขการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และนักเรียน จำนวน 98 คน ได้มาโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบทดสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ พบว่า สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านปริมาณและคุณภาพบุคลากร ด้านงบประมาณ ทำให้พบจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน จึงได้พิจารณาดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบเห็นเป็นรูปธรรมและให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

*รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองกระบี่

2. การออกแบบและพัฒนา รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีชื่อว่า "PART Model" นำไปดำเนินการในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการประเมินความเหมาะสมปรากฏว่า รูปแบบนี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ได้มีการจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการดำเนินงานให้แก่ครูและผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน ผลการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

4. การประเมินความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ปรากฏว่า ครูและผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

Abstract

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study fundamental data for developing a model as the system for caring and assisting students to promote their desirable attributes at Sribunyanussorn Municipality School (hereafter called 'the model' for short), 2) to design and develop the model, 3) to try out the designed and developed model, and 4) to evaluate and amend the model. The sampling group used for conducting the research comprised 15 teachers and school administrators, 13 basic education commissions, and 98 students, earning the total amount of subjects with simple random sampling through Krejcie and Morgan's table. The tools used for the research included the interviewing handout, the testing handout, and satisfaction-evaluated handout. Data were analyzed using percentage, mean, stand deviation and content analyses.

Results of the research have found the following findings:

1. The study on fundamental data for developing the model has found that states of the basic readiness of the school and such different aspects as personnel's quantities, qualities, and the budget have surfaced its strengths and weaknesses. Consequently, the school has carried out activities to cure its weakness to carry on developing its educational qualities far more effectively.

Particularly, the developments of the model must be concrete and have qualities in line with benchmarks to meet further aims of educational assurance.

2. The design and developments of the model have brought about the model called "PART Model", by taking it to run the model conducive to the content frame as resulted from holding the workshops. The result of model suitability appears to be proper and possible.

3. Results of trying out the model have given rise to holding workshops to be used to carry out the work for teachers, school administrators, basic education commissions and students. The results of trying out it have been rated at the high scales in the overall aspects.

4. The result of evaluating satisfaction with the developed model has asserted that teachers,' school administrators,' basic education commissions' and students' satisfaction has been rated as the high scale ($\bar{X} = 4.10$) in the overall aspect.

บทนำ

การพัฒนาให้นักเรียนทุกคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ก็เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในมาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้และคุณธรรม มีจิตสำนึกใน

ความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้เห็นความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่เน้นให้ทุกโรงเรียนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันที่ประสบปัญหา นักเรียนขาดการพัฒนาและส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมอันเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมและอาชญากรรม กำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น มาตรฐานที่ 14 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552 : 15) โดยใช้กระบวนการของการวิจัยและพัฒนา R and D (Research and Development) ดังกล่าวสรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญคือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) : การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) : การทดลองใช้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) : การประเมินและปรับปรุงแก้ไข สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ โดยการสร้างเป็นโมเดลเป็น PARD Model ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ P = การวางแผน เป็นการวางแผนในการดำเนินงาน A = การปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ได้วางไว้ R = การสะท้อนผลของการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนา และ T = การตรวจสอบผลของการดำเนินงานต่อไป

โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ เป็นสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคม อารมณ์และสติปัญญา โดยมุ่งจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานโดยชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสทางการศึกษา เน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมเป็นทั้งคนเก่ง คนดีและมีความสุข ซึ่งจากสภาพปัญหาในบริบทของสังคมปัจจุบันทำให้ค่านิยมเชิงพฤติกรรมของนักเรียนมีแนวโน้มเปลี่ยนไป นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ อาทิ มีภาวะติดเกม ไม่ตั้งใจเรียน นักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมกลุ่ม จากการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านปริมาณและคุณภาพบุคลากร ด้านงบประมาณ ทำให้พบจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โรงเรียนจึงพิจารณาดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

เห็นเป็นรูปธรรมและให้มีคุณภาพมาตรฐานเพื่อจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาและจากข้อมูลในแบบประเมินค่านิยามงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ทราบพื้นฐานการดำเนินงานของโรงเรียนในเรื่องการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งมีจุดแข็งที่ช่วยสนับสนุนให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และมีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุง หรือหาวิธีการแก้ไข เพื่อให้การทำงานมีความแข็งแกร่งขึ้น อีกทั้งจากการสำรวจความต้องการและข้อเสนอแนะของครู เพื่อให้การทำงานเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ได้ ข้อมูลที่มีประโยชน์ยิ่งต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนด้วย (โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์. 2557: 31) จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา หากมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งในมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมย่อมทำให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันทางสังคมอันเป็นเกราะป้องกันให้เด็กมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องแนวทางของกรมสามัญศึกษา (2544: 5) ได้กำหนดแนวทางและกระบวนการทำงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการประสานงานร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และมีวิธีการ เครื่องมือในการทำงานที่ชัดเจน มีองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานอยู่ 5 ประการ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา และ 5) การส่งต่อ ซึ่งเป็นทางที่จะสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาได้ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ได้เห็นความสำคัญในการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่หลักสูตรกำหนด จึงได้วางแผนกำหนดแนวทางและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 เป็นต้นมา ซึ่งผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ต่อไป

จากสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้มองเห็นความสำคัญของการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชน จึงได้ดำเนินการศึกษาการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ เพื่อนำข้อสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์
4. เพื่อประเมินปรับปรุงแก้ไขการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ เป็นการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญคือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R_1) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D_1) : การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) : การทดลองใช้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D_2) : การประเมินและปรับปรุงแก้ไข โดยมีครูและผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ปีการศึกษา 2558 เป็นหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยมีแนวคิดสำคัญที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ เป็นรูปแบบการพัฒนาในครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการเปิดตาราง เครื่องชี้ และ มอร์แกน ได้แก่ ครู และผู้บริหาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และนักเรียน จำนวน 98 คน รวมทั้งสิ้น 126 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ พบว่า สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านปริมาณและคุณภาพบุคลากร ด้านงบประมาณ ทำให้พบจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โรงเรียนจึงพิจารณาดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบเห็นเป็นรูปธรรมและให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. การออกแบบและพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า "PART Model" นำไปดำเนินการในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการประเมินความเหมาะสม ปรากฏว่ารูปแบบนี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ได้มีการจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการดำเนินงานให้แก่ครูและผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน ผลการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

4. การประเมินความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ปรากฏว่าครูและผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1. จากการศึกษา พบว่า การที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้น จะต้องมีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและภายในระบบต้องสามารถยืดหยุ่นได้ โดยเริ่มจากผู้บริหารต้องมีการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับครูให้มีเป้าหมายเดียวกันที่จะมุ่งมั่น

ช่วยเหลือนักเรียนในการดูแล รวมทั้งสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน โดยจะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ แล้วนำมาวิเคราะห์ และสรุปผลร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่ดำเนินการจึงจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย

1.2 การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารควรจะให้การสนับสนุนโดยกำหนดนโยบายการพัฒนาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการกำหนดภาระงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ การสนับสนุนด้านงบประมาณ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยบรรจุเป็นแผนปฏิบัติการของเรียน

1.3 การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในครั้งนี้ ได้ออกแบบและวิเคราะห์ระบบให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยา-นุสรณ์ หากมีการนำระบบดังกล่าวไปใช้กับสถานศึกษาอื่นจึงควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและออกแบบระบบให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษานั้น เพื่อให้การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาต่อยอดเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อบริหารการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกับชุมชนซึ่งเป็นสถาบันที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียนโดยตรง โดยการศึกษาและพัฒนาในด้านการให้ความรู้ความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและชั้นหนึ่งแก่นักเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีอื่น ๆ ที่มีในอนาคตเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการดำเนินการตามรูปแบบที่ดำเนินการนี้ เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาระบบที่มีความเหมาะสมและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับกลุ่มสถานศึกษา เพื่อนำไปมาพัฒนาศักยภาพในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน

1.1 ทำให้การใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

1.2 นักเรียนเกิดความเข้าใจต่อจุดมุ่งหมายของการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ประโยชน์ต่อครู

2.1 เป็นรูปแบบและข้อเสนอแนะให้ครูได้นำไปใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ให้เกิดความเข้าใจในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ครูได้ได้นำวิธีการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ผลเสียและผลดีในการดำเนินงาน

3. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร

3.1 เป็นรูปแบบและข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารได้นำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น

3.2 ได้รูปแบบแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ให้สิ้นสุดการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสิ้นสุดภายในสถานศึกษาโดยไม่มีการส่งต่อ อันจะเกิดผลเสียต่อนักเรียนที่ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4. ประโยชน์ต่อ โรงเรียน

4.1 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดในการนำไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ให้สิ้นสุดการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสิ้นสุดภายในสถานศึกษาโดยไม่มีการส่งต่อ อันจะเกิดผลเสียต่อนักเรียนที่ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.2 โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ ได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงและแก้ไขจุดด้อยในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดเป็นจุดเด่น ทำให้การบริหารงานกิจกรรมมีคุณภาพ และเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.3 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดการพัฒนาและมีความพร้อมในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สิ้นสุดภายในสถานศึกษาโดยไม่มีการส่งต่อไปสู่หน่วยงานอื่น

5. ประโยชน์ต่อชุมชน

5.1 โรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.2 ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดผลดีต่อนักเรียน จนทำให้นักเรียนเว้นจากอบายมุข ไม่เป็นผู้ที่กระทำผิดตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.3 ชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนการดำเนินงานก่อนที่จะเกิดปัญหานำไปสู่การส่งต่อตามขั้นตอนต่อไป

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2552). **มาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

กรมสุขภาพจิต. (2544). **คู่มือการบริหาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4** **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
